

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Inwestowanie w młodzież Europy i Europejski Korpus Solidarności

(2017/C 306/04)

Sprawozdawca: Paweł GRZYBOWSKI (PL/EKR), burmistrz miasta Rypina**Dokument źródłowy:** Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Inwestowanie w młodzież Europy”

COM(2016) 940 final

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski Korpus Solidarności”

COM(2016) 942 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Podkreśla, że pomimo wysiłków na rzecz zmniejszenia bezrobocia młodzieży problem ten nie tylko ciągle stanowi wielkie wyzwanie socjoekonomiczne, ale także wpływa negatywnie na sprawiedliwość, równość i solidarność, które leżą u podstaw projektu europejskiego.
2. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej, wynikającą z wyrażonej przez przewodniczącego Komisji Europejskiej troski w kontekście trudnego obecnego położenia znacznej części młodzieży, która została ciężko dotknięta kryzysem, a materializującą się w inicjatywach pod nazwą „Inwestowanie w młodzież Europy” oraz „Europejski Korpus Solidarności”.
3. Podkreśla znaczenie zaangażowania władz samorządowych, a także innych podmiotów, w tym sektora prywatnego i trzeciego sektora, w realizację działań mających na celu zapewnienie młodym ludziom wejścia na rynek pracy.
4. Wzywa instytucje Unii Europejskiej do współpracy z sektorem prywatnym i z podmiotami trzeciego sektora, a także wzywa, by programy mające na celu usprawnienie korelacji między potrzebami rynku a kwalifikacjami pracowników tworzone były przy udziale sektora prywatnego i trzeciego sektora.
5. Podkreśla, że bezrobocie wśród młodzieży rodzi konsekwencje na poziomie lokalnym, krajowym i unijnym i że edukacja, trening zawodowy i młodzież leżą w kompetencji krajów członkowskich i zgodnie z artykułem 6 TFUE Unia Europejska musi wspierać, koordynować i uzupełniać działania krajów, gdyż promowanie zatrudnienia leży we wspólnym interesie. W związku z tym powodzenie odpowiednich działań UE, które muszą być zgodne z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, zależy od współpracy z samorządem.

Inwestowanie w młodzież Europy

6. Ponownie wyraża przekonanie, że gwarantowanie równych szans, propagowanie włączenia społecznego oraz poprawa konkurencyjności młodych ludzi na rynku pracy, przy jednoczesnym wspieraniu angażowania się młodzieży i jej aktywnego wkładu w określanie ścieżek kształcenia i kariery zawodowej, wzmacnianiu pracy z młodzieżą, niedyskryminacji i międzykulturowego zrozumienia, powinny pozostać jednymi z najważniejszych celów polityki młodzieżowej UE w przyszłości; w tym względzie wskazuje na fakt, że również dostęp do środków transportu i do informacji jest ważnym czynnikiem umożliwiającym równość szans i że należy to wziąć pod uwagę.
7. Opowiada się za zintegrowaną zachętą na rzecz aktywnego partnerstwa na wszystkich szczeblach rządowych i samorządowych odpowiedzialnych za współpracę z młodzieżą i jej organizacjami.

8. Jest również przekonany, iż konieczne są działania na rzecz zapewnienia młodzieży lepszego startu w życiu zawodowym, poprzez inwestowanie w jej wiedzę techniczną i behawioralną, umiejętności i doświadczenie związane z pracą i stosunkami międzyludzkimi, jak również pomaganie jej w wejściu na rynek pracy dzięki samozatrudnieniu bądź podpisaniu umowy o pracę zgodnej z profilem danej osoby. Wsparcie to może przejawiać się także poprzez inwestowanie w model propagujący okazje do przeszkolenia, co z kolei stwarza nowe możliwości zatrudnienia.

9. Proponuje, by jednym z konkretnych środków działania było rozwijanie i wspieranie warsztatów dla młodych ludzi, w ramach których mogliby oni poprzez doświadczenie poznawać różnego rodzaju profesje i w ten sposób ewentualnie znaleźć nową dziedzinę zawodową, która ich zainteresuje.

10. Stoi na stanowisku, że różnorodne formy inwestowania w młodzież, zarówno w ramach kształcenia formalnego, jak i pozaformalnego, stanowią fundament dla budowania sprawiedliwego, otwartego i dobrze funkcjonującego demokratycznego społeczeństwa sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz opartego na mobilności społecznej i integracji międzykulturowej, jak i zrównoważonym rozwoju i wzroście gospodarczym; jest również przekonany co do znaczenia stwarzania naszej młodzieży szans, które umożliwią jej odpowiedni dostęp do wspólnych dóbr tworzonych przez UE, a także bardziej aktywny wkład w projekty w zakresie solidarności i w kształtowanie przyszłości Europy.

11. Mimo iż w ostatnich latach sytuacja młodzieży na rynkach pracy w wielu państwach członkowskich zdecydowanie poprawiła się, liczba 4 milionów młodych bezrobotnych musi budzić głęboki niepokój, przy czym wyraźne różnice występują nie tylko między państwami członkowskimi, ale także w obrębie tego samego państwa. Konstatuje, iż pomimo działań i projektów podejmowanych na poziomie europejskim i krajowym w ostatnich latach, zmierzających do większej aktywizacji zawodowej ludzi młodych oraz zwiększenia ich zatrudnienia, konieczne są dalsze działania ze strony UE i państw członkowskich.

12. Za szczególnie niepokojący uznaje fakt, iż znaczna część młodzieży jest kształcona w sposób nieodpowiadający wyzwaniom współczesnego rynku pracy, wsparcie dla nowych projektów w zakresie przedsiębiorczości, a także dla rozwijania innowacji i badań naukowych jest niewystarczające, a systemy kształcenia w państwach członkowskich nie nadążają w swej ewolucji za dynamicznymi przemianami gospodarczymi i społecznymi. Stąd wielu młodych ludzi wkracza na rynek, nie będąc przystosowanymi do spełniania oczekiwań społecznych i własnych.

13. Jako wysoce niepokojący należy przyjąć wynik badań, w świetle których ponad połowa młodych ludzi w Europie uważa się za osoby wykluczone z życia społecznego, gospodarczego i politycznego, choć jednocześnie deklarują oni silną wolę partycypacji w tych sferach funkcjonowania w swoich państwach. Zauważa ponadto, że – równoległe – młodzież przejawia coraz większą bierność wobec problemów społecznych oraz sytuacji gospodarczej i politycznej.

14. Przyjmuje z satysfakcją, iż Komisja Europejska rozumie konieczność koncentracji działań we wskazanym obszarze na państwach członkowskich. W ocenie Komitetu słuszny jest pogląd, w myśl którego to przede wszystkim państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne muszą szukać adekwatnych metod i środków, aby zrealizować oczekiwane cele. W związku z tym Komisja powinna zapewnić maksymalne wsparcie tych działań oraz sprawną i efektywną koordynację podejmowanych przez poszczególne państwa wysiłków tak, aby multiplikować pozytywne efekty tych działań na obszarze całej UE.

15. W tym kontekście zwraca w sposób szczególny uwagę na fakt, iż w obrębie poszczególnych państw podstawową rolę w realizowaniu nakreślonych działań powinny pełnić władze samorządowe.

16. Przekonanie powyższe wynika z tego, iż to właśnie te struktury posiadają z racji bliskości do palących problemów społecznych najlepszą znajomość ich specyficznych, lokalnych, ponadlokalnych czy regionalnych uwarunkowań. Jednocześnie dysponują już istniejącymi, na ogół sprawnymi instytucjami, które od lat stawiają czoła wyzwaniom w tym obszarze. Koncentracja wysiłków i środków poprzez te sprawdzone i posiadające demokratyczne umocowanie swoich wspólnot lokalnych instytucje, zapewni najszybszą możliwość najszybszego przejścia do intensyfikacji planowanych działań.

17. Docenia skalę działań realizowanych poprzez Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Oczekuje, że w ramach zbliżającego się przeglądu WRF nadal, także po 2020 r., będzie się poświęcać należytą uwagę różnorodnym wyzwaniom społecznym UE, dotyczącym m.in. edukacji, zatrudnienia młodzieży i włączenia społecznego oraz że będzie się, zgodnie z art. 174 TFUE, zwracać szczególną uwagę na regiony znajdujące się w najbardziej niekorzystnym położeniu.

18. Podobnie docenia działania na rzecz młodych przedsiębiorców podejmowane przez Europejski Bank Inwestycyjny oraz podkreśla znaczenie dostępu do finansowania, wzywając przy tym do kontynuowania takich działań.

19. Ponownie wyraża swoje poparcie dla „gwarancji dla młodzieży”. W świetle niektórych wyzwań na szczeblu lokalnym i regionalnym wzywa Radę do podjęcia działań na rzecz opracowania uproszczonych procedur dotyczących wynagrodzenia za staże, by zagwarantować, że procedury nie działają zniechęcająco.

20. Wzywa Komisję Europejską, by przy rewizji Europejskiej strategii na rzecz młodzieży po roku 2018 wzięła pod uwagę opinię władz lokalnych i regionalnych.

21. Podkreśla również, iż dążenie Komisji Europejskiej do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia zawodowego oraz uruchamianie systemów szkoleniowych ułatwiających wchodzenie młodych ludzi na rynek pracy winno także uwzględnić problem nabywania przez młodych ludzi wiedzy i umiejętności, zwłaszcza praktycznych, poprzez udział w różnych formach edukacji pozaformalnej i nieformalnej. Ponownie podkreśla przy tym swoje wezwanie do rozwoju współpracy opartej na partnerstwie między władzami szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, przedsiębiorstwami, pracownikami i ich organizacjami, a także podmiotami społeczeństwa obywatelskiego w celu coraz większego wykorzystywania wiedzy i umiejętności zdobytych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego⁽¹⁾; jest ponadto przekonany, że istotne znaczenie ma przyjęcie jednolitych systemów zatwierdzania, które pozwolą uznać i sformalizować przekrojowe umiejętności nabyte pozaformalnie, oraz doprowadzenie do tego, by rynek pracy uznał ich wartość obok kwalifikacji zdobytych w ramach edukacji formalnej.

22. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje, iż Komisja Europejska docenia znaczenie programu ERASMUS+ jako jednego z najważniejszych instrumentów rozwijania transnarodowej aktywności młodych ludzi oraz nauki i kształcenia osobistego, obok zwiększania świadomości młodych ludzi na temat Europy i globalnego rynku. Z zadowoleniem przyjmuje międzynarodową działalność wszystkich kluczowych podmiotów uczestniczących w organizacji wymiany, między innymi szkół i instytucji kształcenia zawodowego. Podkreśla konieczność jeszcze bardziej intensywnego rozwoju tego programu, także poprzez zwiększenie środków finansowych dostępnych w ramach tego programu w ramach istniejących ram budżetowych. Jednocześnie wskazuje, iż jednym z elementów wzmocnienia skutków instrumentów na rzecz mobilności i kształcenia (formalnego i nieformalnego) w ramach ERASMUS+ winno być jednoczesne wzmocnienie roli uczelni wyższych i organizacji trzeciego sektora jako bezpośrednich realizatorów tego programu. Dlatego Komitet zaleca takie rozwiązania, które pozwolą uczelniom wyższym i organizacjom pozarządowym na stworzenie jeszcze bardziej efektywnych narzędzi rozwoju instrumentów na rzecz mobilności i kształcenia w wymiarze międzynarodowym.

Europejski Korpus Solidarności

23. Z zadowoleniem przyjmuje pomysł dotyczący Europejskiego Korpusu Solidarności (EKS) oraz z dużym uznaniem przyjmuje nowoczesną formę pozyskiwania osób zainteresowanych aktywnościami oferowanymi przez Europejski Korpus Solidarności, bazującą na rejestracji poprzez specjalną witrynę internetową. Powinno być możliwe uzupełnienie tego kanału rejestracji innymi instrumentami w celu zapewnienia i ułatwienia uczestnictwa wszystkim młodym ludzi, zwłaszcza tych w najtrudniejszej sytuacji. Ta forma winna służyć upowszechnieniu idei EKS-u, zwłaszcza znaczenia wartości solidarności jako głównego spoiwa wspólnoty europejskiej. Komitet podkreśla jednocześnie konieczność stworzenia takich rozwiązań, które zapewnią możliwość akcesji do EKS-u przez młodych ludzi niezależnie od ich sytuacji społeczno-ekonomicznej i poziomu wykształcenia. Konieczne jest również znalezienie takich rozwiązań, które umożliwią akces do EKS-u dla młodych ludzi, którzy mają ograniczony dostęp do internetu.

24. Wzywa Komisję Europejską do szybkiego ustanowienia podstaw prawnych Europejskiego Korpusu Solidarności i do zaproponowania stabilnego sposobu jego finansowania po roku 2017, tak aby uniknąć nadmiernego obciążania istniejących programów finansowania takich jak Erasmus+ i aby być w stanie zareagować na oczekiwania szybko rosnącej grupy młodych ludzi, którzy pragnęliby dołączyć do Korpusu.

25. Zwraca uwagę, że inicjatywa ta nie może powodować nieuzasadnionych obciążeń administracyjnych dla osób młodych, które wyrażają chęć uczestnictwa, oraz powinna angażować istniejące organizacje młodzieżowe w państwach członkowskich, jak również istniejące instytucje, zwłaszcza na szczeblu lokalnym, ponadlokalnym i regionalnym, odpowiedzialne za politykę dotyczącą młodzieży i wspieranie organizacji młodzieżowych.

26. Zwraca uwagę, że aby wspierać Europejski Korpus Solidarności, należy wdrożyć system administracyjny umożliwiający łatwy udział w działaniach wolontariackich zarówno uczestnikom, jak i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego.

⁽¹⁾ Opinia KR-u „Nowy europejski program na rzecz umiejętności” (COR-2016-04094).

27. Podkreśla, że oba filary Europejskiego Korpusu Solidarności (dotyczące pracy zawodowej i wolontariatu) powinny się uzupełniać, lecz być od siebie jasno oddzielone, tak aby można było wprowadzić niezbędne mechanizmy w celu zapobiegania pracy nierejestrowanej. Jednocześnie Europejski Korpus Solidarności nie powinien być wykorzystywany do zastępowania płatnych miejsc pracy bezpłatnym wolontariatem.
28. Zwraca uwagę, że Karta EKS-u winna kłaść szczególny nacisk na praktyczny wymiar solidarności europejskiej wyrażający się w budowaniu trwałych więzi pomiędzy społeczeństwami tworzącymi wspólnotę europejską, wzmacniając przy tym poczucie tożsamości europejskiej.
29. Z zadowoleniem przyjmuje podkreślenie korzyści ze współpracy międzyregionalnej i transgranicznej, ale podkreśla, że EKS musi koncentrować się również na lokalnym wolontariacie. Znaczna większość wolontariatów odbywa się w miejscach, w których rezydują wolontariusze. Koncentracja na tego typu wolontariatach przynoszących korzyści lokalnym społecznościom może służyć budowie silniejszego rynku pracy, zapobieganiu wykluczeniu społecznemu i przeciwdziałaniu ucieczce ludności z obszarów wiejskich do miejskich.
30. Wyraża wsparcie dla celu EKS-u, jakim jest pomoc tym, którzy znajdują się w potrzebie. Potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnych winny być ważnym kryterium oceny jakości projektów.
31. Zwraca uwagę na konieczność wypracowania wspólnych ram współpracy pomiędzy EKS-em a Korpusem Pokoju ONZ, amerykańskim Korpusem Pokoju oraz innymi organizacjami o podobnym charakterze.
32. Podkreśla konieczność wprowadzenia takich form działania EKS-u, aby możliwe było wykorzystanie istniejącego potencjału organizacji młodzieżowych w Europie i rozwiniętego przez nie wolontariatu. EKS nie może być instytucją, która będzie przejmować bądź zastępować dotychczasowy dorobek tych organizacji, lecz powinien go uzupełniać. Komitet zauważa, że kluczowym elementem warunkującym powodzenie idei EKS-u będzie włączenie do współpracy z nim aktywnych w państwach europejskich organizacji młodzieżowych. Podkreśla ponadto, jak ważne jest uznanie przy opracowywaniu strategii na rzecz Europejskiego Korpusu Solidarności niezwykle istotnej roli doświadczeń nagromadzonych od wielu dziesięcioleci przez europejskie organizacje młodzieżowe w zakresie zarządzania wolontariatem i rozwoju społeczności lokalnych, oraz oparcie się na tej wiedzy.
33. Podkreśla konieczność stworzenia narzędzi nadzoru i wspierania młodych uczestników w celu zapewnienia jakości działań oferowanych w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności, a także zapewnienia szkoleń i przygotowania młodych ludzi do udziału w różnych działaniach Korpusu. Ponadto organizacje przyjmujące zaangażowane w filar zatrudnienia, zwłaszcza w odniesieniu do staży i przygotowania zawodowego, powinny działać zgodnie z takimi zasadami i normami, jak te określone w Europejskiej karcie na rzecz jakości staży i przygotowania zawodowego, aby zagwarantować wysokiej jakości pośrednictwo pracy.
34. Podobnie należy wyjaśnić, jaka będzie relacja pomiędzy EKS-em i Wolontariatem Europejskim (EVS), w celu uniknięcia powielania działań oraz zagwarantowania ciągłości i płynności działań promowanych w kontekście Unii Europejskiej.
35. Wskazuje, że utworzeniu EKS-u winno również towarzyszyć opracowanie systemu walidowania nabytych w ramach realizowanego w nim wolontariatu umiejętności, tak w sektorach publicznym i prywatnym, jak i w placówkach szkolnictwa wyższego. Stanowią one element edukacji nieformalnej, co nie znajduje obecnie odzwierciedlenia w adekwatnym systemie certyfikowania urzędowego kwalifikacji.
36. Podkreśla, że umożliwienie młodzieży nabycia dodatkowych umiejętności poprzez pracę i wolontariat jest czymś, co korzystnie oddziałuje zarówno na sektor publiczny, jak i prywatny, ponieważ zwiększa szanse młodych ludzi na zatrudnienie oraz stwarza bardziej konkurencyjną pulę talentów do zatrudnienia. W związku z tym wzywa do współpracy z sektorem prywatnym w celu rozważenia, jak można lepiej dopasowywać zdobywane umiejętności do potrzeb rynku pracy.

Bruksela dnia 11 maja 2017 r.

Markku MARKKULA

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów